

MEMÒRIA DE LA INTERVENCIÓ ARQUEOLÒGICA
A LA PLAÇA NOVA,3/CARRER DELS ARCS 1-3.
DE LA CIUTAT DE BARCELONA(BARRI GÒTIC).

Data de la intervenció: 19 gener-10 febrer de 2004

22-23 de març de 2004

CODI MHCB: 009/04

Mª Teresa Gilisbars de Francisco

Maig de 2007

ÍNDIX

1.FITXA TÈCNICA.....	3
2.INTRODUCCIÓ.....	4
3.SITUACIÓ GEOGRÀFICA.....	6
4.CONTEXT HISTÒRIC I INTERVENCIONS ANTERIORS.....	9
5.METODOLOGIA.....	19
6.DESCRIPCIÓ DELS TREBALLS REALITZATS.....	20
7.CONCLUSIONS.....	26
8. BIBLIOGRAFIA.....	28
9.FITXES D'UNITATS ESTRATIGRÀFIQUES.....	31
10.DOCUMENTACIÓ GRÀFICA. PLANIMETRIES.....	39

1. FITXA TÈCNICA

NOM DE LA INTERVENCIÓ	Plaça Nova, 3 – Carrer dels Arcs, 1-3.
UBICACIÓ	Ciutat Vella
COORDENADES UTM Fus31N amb Datum ED50 (UB/ITC)	X: 431.118 Y: 4581,948 Z: 10,3 m. s. n. m.
CONTEXT	Zona urbana
TIPUS D'INTERVENCIÓ	Preventiva terrestre
CLASSE D'ACTIVITAT	Control arqueològic
DATES D'INTERVENCIÓ	19 de gener a 10 de febrer de 2004 22-23 de març de 2004
PROMOTOR	AL-PI
EQUIP TÈCNIC	Direcció: Maria Teresa Gilisbars de Francisco

La intervenció arqueològica duta a terme a la Plaça Nova,3/ Carrer dels Arcs 1-3, situada al barri Gòtic, s'inclou dins d'un projecte d'instal·lació de línies per l'estesa de fibra òptica d'enllaç amb la xarxa de telecomunicacions. Aquesta rasa de canalització és duta a terme per l'empresa AL-PI.

El control arqueològic de l'obra es justifica sobretot per una qüestió de prevenció, ja que es tracta d'una zona situada dins el perímetre d'expectativa arqueològica, al barri gòtic dins el districte de Ciutat Vella; que s'inclou dins el centre històric de la ciutat.

Els objectius de la intervenció arqueològica eren localitzar i documentar les possibles estructures i restes arqueològiques trobades durant el procés d'obertura de les rases a la Plaça Nova,3/ Carrer dels Arcs 1-3.

L'objectiu d'aquest control era obtenir la màxima informació possible de l'àrea afectada, per tal de complementar els estudis realitzats fins ara, i documentar i evitar la destrucció de les possibles restes que hi puguin aparèixer.

Els treballs pertinents a la instal·lació de la línia de fibra òptica han estat realitzats per l'empresa GECOINSA, i han consistit en l'obertura d'una rasa de 45 m de llarg i 0'40 m d'ample i baixant a una profunditat màxima de 0'60 m.

Amb posterioritat, es va procedir a l'eliminació de diverses estructures afectades per l'obra, treball que es va dur a terme entre els dies 22 i 23 de març de 2004.

regular, al punt de contacte entre Ciutat Vella i l'Eixample es produeix una ruptura amb la presència d'un salt o esglaó d'uns 20 metres, clarament visible en la morfologia urbana (les baixades de Jonqueres, de la Via Laietana, els carrers d'Estruc, de les Moles o de Jovellanos), salt aquest que fou aprofitat per la defensa de la ciutat situant-hi les muralles o a nivell econòmic, explotat amb la ubicació de diversos molins a la zona coneguda com de les moles (actual carrer de les Moles).

De l'esglaó cap a mar ja no hi ha sòcol de licorella ni de granit, sinó que ens trobem un mantell al·luvial format per les aportacions de les rieres, dels torrents, dels deltes dels rius veïns i del corrent litoral. En aquest sector del pla es formaren maresmes i estanyols, però donat que la costa ha anat avançant, molts d'aquests ja no existeixen a l'actualitat tot i que molts d'ells han continuat vius en els topònims de la ciutat (Banyols a la marina de Provençals, la Llavinera a Portal Nou, la Llacuna i la Llanera al Llobregat o l'estany del Cagalell al Port). Referent al terme municipal de Barcelona, que és el que ens ocupa en aquest cas, arriba a una extensió de 1.754.900 h i s'estén a la costa mediterrània en una plana de 5 Km d'amplària limitada al NW per la Serra de Collserola (que culmina a 512 metres amb el Tibidabo), entre els sectors deltaics del Llobregat i el Besòs.

La seva funció de capital sempre ha estat afavorida per la situació geogràfica d'aquesta plana, on conflueixen els dos grans eixos de comunicació que travessen en direcció N-S la Catalunya Central (el Llobregat i l'eix Besòs – Congost – Ter).

Com hem esmentat abans, ens trobem davant d'un territori format a causa de l'acumulació de sediments provinents de les rieres, torrents i deltes dels rius propers a la ciutat així com de sediments marins (és reconegut que en els darrers segles, Barcelona ha guanyat terreny al mar).

En aquesta plana completament urbanitzada destaquen varies zones clarament diferenciades, el nucli antic que correspon a la primitiva ciutat romana situada damunt del Mont Tàber (15 m s n m), propera al mar. El nucli de Montjuïc al sud, que s'aixeca suaument sobre el pla i que cau bruscament sobre el mar fent-se inexpugnable el seu accés des d'aquesta posició, i els ravals més pròxims que s'originaren entorn aquests nuclis.

4.CONTEXT HISTÒRIC I INTERVENCIONS ANTERIORS

La zona intervinguda va formar part del *suburbium* o territori de la *Colonia Iulia Augusta Faventia Paterna Barcino*, ciutat romana fundada el segle I aC, en època d'August. Concretament, ens trobem en una zona molt pròxima a la muralla romana per la seva part exterior.

La fundació de *Barcino* va suposar, d'una banda, una modificació en l'estructura del territori, ja que es dividí per tal d'estructurar i ordenar el camp i per facilitar, mitjançant el cadastre, la recaptació d'impostos. D'altra banda, i relacionat amb el que acabem d'esmentar, la nova fundació va significar la desaparició d'algunes *villae* republicanes tardanes i la construcció d'altres de noves a partir del segle I dC, mentre que les que sobrevisqueren foren objecte de modificacions importants. En aquest sentit, cal destacar l'existència de restes d'una vil·la a la plaça d'Antoni Maura, així com d'uns forns (possiblement pertanyents a la vil·la), a l'avinguda Francesc Cambó.¹

En aquesta mateixa àrea hi havia la necròpolis romana tardana que s'ha documentat àmpliament a l'entorn de la ciutat, seguint els quatre camins d'entrada. Es tractaria concretament de la necròpolis situada a banda i banda de l'antiga via d'accés pel nord-est (la via s'ha perpetuat amb els carrers de la Bòria, dels Corders, dels Carders i del Portal Nou²) i a ambdós costats de la del nord-oest (actualment carrer dels Arcs i avinguda Portal de l'Àngel, que enllaça amb el passeig de Gràcia³). En aquest sentit, s'han documentat tombes d'inhumació en zones tan pròximes a la zona intervinguda com la ja esmentada avinguda Francesc Cambó, la plaça de l'Àngel i el carrer dels Arcs, a la cantonada amb el carrer dels Boters.⁴

¹ GRANADOS, 1991, pàg. 157-159; PALET, 1997, pàg. 172-173.

² FABRE i HUERTAS, 1977, pàg. 164; HURTADO, MESTRE i MISERACHS, 1995, pàg. 71.

³ AA. VV., 1992, pàg. 17.

⁴ GRANADOS, 1991, pàg. 158-159; HURTADO, MESTRE i MISERACHS, 1995, pàg. 38, 50-51; PALET, 1997, pàg. 172-173.

D'altra banda, també s'ha de tenir en compte que a l'actual plaça Nova no només hi havia la porta romana del nord-oest, sinó que també era per on entraven a la ciutat els dos aqüeductes que conduïen l'aigua des del riu Besòs i des de Collserola fins a la ciutat.⁵

En qualsevol cas, els orígens de la urbanització de la zona intervinguda s'han de buscar en un procés marcat per l'augment de la producció agrícola, per les últimes fases de la conquesta dels comtats calalans i per l'inici de l'expansió comercial mediterrània. Tots aquests factors col·laboraren a un desenvolupament comercial i artesà que, sumat a la densificació del clos emmurallat, va provocar l'aparició de *vilanoves* al voltant de la ciutat romana a la darrerria del segle X, durant el segle XI i al llarg del segle XII⁶.

Els nous nuclis de població nasqueren en centres d'atracció pròxims a la ciutat. Per exemple, a l'entorn del mercat que se celebrava al peu de la porta oriental de la muralla aparegué el *burgus* o Vilanova del Mercadal, també anomenada Bòria (segle X), a l'entorn de l'aqüeducte romà en ruïnes s'originà la Vilanova dels Arcs o dels Arcs antics (segle X), i a prop d'edificis religiosos nasqueren d'altres vilanoves, com la de Santa Maria de les Arenes, la de Santa Maria del Pi, la de Sant Cugat o la de Sant Pere (totes elles del segle XI).⁷

La Vilanova dels Arcs ens interessa especialment, ja que la zona on s'ha realitzat la intervenció arqueològica preventiva se situaria molt probablement en una zona pròxima a l'àrea ocupada per aquesta vilanova (s'ha de tenir en compte que les primeres referències escrites de la vilanova ni són explícites a l'hora d'establir-ne límits geogràfics, ni donen dades concretes sobre la seva proximitat a les muralles de la ciutat⁸).

⁵ AA. VV., 1992, pàg. 16.

⁶ GARCIA i GUÀRDIA, 1986, fig. 4-5; HURTADO, MESTRE i MISERACHS, 1995, pàg. 80-82; MARSÍÑACH, 1989, pàg. 120.

⁷ GARCIA i GUÀRDIA, 1986, fig. 4-5; GUÀRDIA i GARCIA, 1992, pàg. 41.

⁸ AA. VV., 1992, pàg. 60.

La Vilanova dels Arcs, de caire bàsicament rural, la trobem ja documentada a la darrereria del segle X, pocs anys després de l'escomesa d'Almanson el 985. El nom de la vilanova respon a la presència de l'antic aqüeducte de Collserola que, ja inutilitzat per a l'ús urbà, serví com a paret mitgera de moltes de les noves edificacions.⁹

El desenvolupament econòmic, social i demogràfic de les diverses vilanoves al voltant de la ciutat, impulsat per la política expansionista de Jaume I, va comportar la necessitat de construir un nou recinte emmurallat per a protegir-les (el primer recinte, la muralla romana del segle IV, havia quedat sobrepasat pel creixement demogràfic). Així doncs, durant la segona meitat del segle XIII s'inicià la construcció de la nova muralla. La Vilanova dels Arcs fou englobada en el tram de 1275.¹⁰

En aquest context expansionista, al burg dels Arcs s'establiren ràpidament i en gran nombre obradors i tallers regentats per menestrals o petits burgesos dedicats a l'activitat comercial, sobretot al voltant del mercat que s'havia originat a l'exterior de la Porta Bisbal (l'antiga porta del nord-oest del recinte romà). D'aquesta manera, per primera vegada l'activitat secundària i terciària van començar a tenir un pes important a la zona, fins a donar-se un predomini clar de la petita burgesia menestral en l'estructura econòmico-social, predomini que es mantindria durant els segles següents, si bé amb una presència considerable d'oficis vinculats a càrrecs públics i amb l'existència d'un grup molt més reduït de professions liberals.¹¹

L'augment d'activitat a la zona va provocar que s'urbanitzessin els carrers confluents a la plaça del mercat (que havia sorgit de manera fortuïta amb la realització del mateix). Foren els carrers posteriorment anomenats carrer del Bou de la plaça Nova i carrer de la Corríbia (que apareix citat com a

⁹ AA. VV., 1992, pàg. 24-26.

¹⁰ HURTADO, MESTRE i MISERACHS, 1995, pàg. 120-121.

¹¹ AA. VV., 1992, pàg. 27-28, 31-33.

Via Transcivitate –la correspondència entre la *Via Transcivitate* i el carrer de la Corribia és molt versemblant, si bé no és segura–).¹²

A mitjans segle XIV, seguint una dinàmica de renovació urbanística, els consellers municipals veieren la necessitat d'ampliar la plaça que havia aparegut amb la realització del mercat. La plaça fou ben aviat anomenada Nova, nom que ha perdurat fins a l'actualitat.¹³

La primerenca xarxa urbanística ja existent a la zona compresa entre la Porta Bisbal i la Riera de Sant Joan es consolidà al segle XV. Per la proximitat a la zona intervinguda, interessa destacar les reformes portades a terme pel capítol de la Seu durant el segle XV: a principi de segle adquirí la casa del degà per tal d'enderrocar-la en part, a fi i efecte de tenir més lloc per a la plaça de la Catedral (l'actual Pla de la Seu); així mateix, cap a mitjans del segle XV, va construir la casa de la Canonja, a la part dreta de l'actual edifici de la Catedral, on es va establir la Pia Almoina, una institució fundada l'any 1009 per un cavaller anomenat Robert (el cavaller féu una donació a la Canonja per tal que diàriament donessin menjar a cent pobres, a més de mantenir cecs i altra gent desvalguda i de donar acolliment a pelegrins i malalts).¹⁴

A mitjans segle XVI el capítol de la Seu es va tornar a embrancar en tot un seguit de reformes per tal de donar més amplada a la plaça de la Catedral.

A partir de la segona meitat del segle XVIII es va produir un procés de subdivisió del terreny habitable: les cases es fragmentaren en diferents estances i fins i tot es va utilitzar una part de les botigues com a espai

¹² AA. VV., 1992, pàg. 27-28 i 105.

¹³ Pel que fa a la formació del mercat al peu de la Porta Bisbal i a l'origen de la plaça Nova, malgrat que aquí s'ha seguit la hipòtesi explicativa d'uns determinats autors (AA. VV., 1992, pàg. 27-30), cal remarcar que hi ha autors que consideren que el procés fou diferent: Salvador Claramunt, per exemple, creu que no va ser primer el mercat i que aleshores es va formar de manera fortuïta la plaça, que va ser ampliada a mitjan XIV, sinó que afirma que la plaça Nova es va formar el 1355 quan el Consell de la Ciutat va decidir canalitzar fins a la plaça de Sant Jaume les aigües de la serra de Collserola; aquesta obra hauria significat la creació de la plaça Nova, que ben aviat es convertiria en un animat mercat (CLARAMUNT, 1984, pàg. 191).

¹⁴ AA. VV., 1992, pàg. 32-33; AMADES, 1984, pàg. 837.

habitable. La situació fou generada, d'una banda, pel fet que els petits comerciants i artesans que tradicionalment havien predominat a la zona es sumaren a la incipient industrialització (la qual provocava una necessitat de més espai per a desenvolupar els treballs professionals); i, de l'altra banda, pel flux migratori cap a la ciutat (que recordem que fins a mitjans segle XIX va estar encara encotillada per les muralles). Tot plegat originà un nou tipus d'habitatge amb dues portes: una per a la botiga i l'altra per als llogaters; és l'anomenada "casa amb escaleta", que actualment es coneix com a casa de veïns.¹⁵

Finalment, i ja a la darrerria del segle, es va realitzar la nova façana del Palau Episcopal que dóna a la plaça Nova.¹⁶

La ciutat, i amb ella el barri de la Catedral, va ser objecte al llarg del segle XIX d'una sèrie de modificacions que en canviaren en bona part la fesomia: d'una banda, es donà la conversió dels antics cementiris parroquials en places públiques¹⁷; d'altra banda, fou objecte dels processos de desamortització a partir de 1836, que comportaren un seguit de reformes; així mateix, el 1854 desaparegueren les muralles d'origen medieval; i, finalment, el 1879 es proposà el Pla Baixeras de Reforma Interior de Barcelona, que acabaria desembocant en l'obertura de la Via Laietana (Gran Via A) entre 1908 i 1913 i, en última instància, com ja veurem més avall, en l'obertura de l'avinguda de la Catedral (Via C)¹⁸.

Pel que fa, concretament, a l'àrea compresa entre la Porta Bisbal i la Riera de Sant Joan, entre els anys setanta i vuitanta del segle XIX les institucions oficials promogueren les següents modificacions urbanístiques: s'alinearen i eixamplaren els carrers de la Corríbia (1872), de la Riera de Sant Joan (1877), dels Arcs (1881) i del Bou de la Plaça Nova (1884); s'empedraren

¹⁵ AA. VV., 1992, pàg. 35-37.

¹⁶ AA. VV., 1992, pàg. 37.

¹⁷ El 1775 Carles III va ordenar suprimir-los a l'interior de les grans urbs i es va construir un nou cementiri fora de la ciutat, concretament a la platja de la Mar Bella; el 1816 s'ordenà que els de dins de les ciutats fossin empedrats (FABRE i HUERTAS, 1977, pàg. 175; GARCIA i GUÀRDIA, 1986, pàg. 77-78).

¹⁸ AA. VV., 2001, pàg. 150, 156 i 158

els carrers de la Corríbia (1872) i dels Arcs (1880); i finalment, entre el 1873 i el 1891 es canalitzaren les aigües als carrers de la Riera de Sant Joan, Infern, Tapineria, dels Arcs, Bou de la Plaça Nova, Sallent, Misser Ferrer i la plaça Nova. Ara bé, des del punt de vista privat es portaren també a terme nombroses reformes, des de la construcció de soterranis amb motivacions industrials (a partir de 1850), fins a modificacions de façanes i noves edificacions amb l'objectiu d'embellir la ciutat.¹⁹

El 1941 s'inicià, a l'àrea de davant de la Catedral, l'enderrocament de gran quantitat d'edificacions, moltes d'elles malmeses pels efectes dels bombardeigs de 1938, durant la Guerra Civil. El primer ajuntament franquista, comandat per Miquel Mateu, va prosseguir d'aquesta manera la Reforma en la seva quarta secció, que va significar la creació de l'avinguda de la Catedral i la supressió dels carrers de la Corríbia, Bou de la plaça Nova, Sallent i part de Capellans, Sagristans i dels Arcs. No obstant això, algun edifici destacat, com ara el que servia de seu al gremi dels sabaters (originàriament al carrer de la Corríbia), es reconstruí en part a la plaça de Sant Felip Neri.²⁰

Entre els anys 1947 i 1953 es va realitzar l'enderroc d'unes cases del carrer de la Corríbia que es recolzaven en la Pia Almoïna, de manera que es deixaren al descobert els seus murs (adossats al primitiu recinte romà), així com també es deixà al descobert una de les antigues torres de planta poligonal.²¹

Entre 1955 i 1958, finalment, s'expropiaren i enderrocaren vuit habitatges adossats a la casa de l'ardiaca, per tal de fer visible la muralla

¹⁹ AA. VV., 1992, pàg. 38-39.

²⁰ AA. VV., 1992, pàg. 17-18, 28 i 41; AA. VV., 2001, pàg. 158. Juntament amb l'avinguda Francesc Cambó, l'avinguda de la Catedral corresponia, com ja hem comentat, a la Via C del Pla Baixeras, que havia d'unir la Rambla i l'actual passeig de Lluís Companys (HUERTAS i FABRE, [1990 o post]).

²¹ AA. VV., 1992, pàg. 41.

romana. En el procés aparegueren, també, dues de les primitives torres i part de l'aqüeducte romà.²²

Intervencions anteriors

Tenint en compte la notable quantitat d'excavacions arqueològiques que s'han portat a terme a la zona, ens limitarem únicament a exposar aquelles que més dades han proporcionat pel que fa al seu desenvolupament històric i que tenen més relació amb l'espai intervingut (en aquest sentit, ens cenyirem a les excavacions més pròximes a la muralla romana, especialment pel cantó de l'exterior).

Ja en una època molt primerenca s'intervingué a l'àrea, com a conseqüència de la nova sensibilitat sorgida arran de la destrucció de patrimoni per l'obertura de la Via Laietana. Es tractà d'unes prospeccions arqueològiques a l'antiga església de Santa Marta durant l'any 1920, amb l'objectiu de trobar uns mosaics antics (se'n tenia referències a través de l'inventari que es féu dels objectes pertanyents a l'església poc abans del seu enderrocament). Els resultats van ser negatius, ja que s'havia destruït els mosaics quan es construï el túnel per al metro.²³

L'any 1945 es reprengueren les intervencions arqueològiques, en aquesta ocasió prop de l'edifici de la Catedral amb l'objectiu de localitzar la primitiva basílica paleocristiana, objectiu que fou aconseguit.²⁴

Entre els anys 1954 i 1962 es dugueren a terme, de nou, unes campanyes d'excavacions, com a conseqüència del moviment de terres provocat per la construcció d'un soterrani de la companyia Hispania-Zurich (situada a l'actual illa de cases entre l'avinguda de la Catedral, la Via Laietana i el carrer de la Tapineria). Els resultats foren satisfactoris, ja que es localitzaren

²² AA. VV., 1992, pàg. 42.

²³ AA. VV., 1992, pàg. 40.

²⁴ AA. VV., 1992, pàg. 41.

els fonaments de l'església de Santa Marta, algunes restes romanes i algun fragment de mosaic. Prosseguida l'excavació es trobaren, a la part de l'avinguda fronterera amb el solar (és a dir, ja a la plaça d'Antoni Maura), vestigis d'una vil·la romana. Sobre les ruïnes aparegueren enterraments, entre els quals un del segle IV. Així mateix, es documentà un tram de fossat al carrer de la Tapineria, tocant a la muralla romana.²⁵

Ja a la dècada dels 80, concretament entre 1984 i 1985, es va efectuar una intervenció a l'avinguda Francesc Cambó. Va consistir en una sèrie de sondejos per tal de determinar la viabilitat o no de construir un aparcament subterrani sota l'avinguda. S'hi va documentar una necròpolis de tombes d'inhumació (des de l'època del baix imperi fins a una data desconeguda, però probablement anterior al segle X). A partir d'aquí, no aparegueren testimonis d'una ocupació continuada de la zona fins a la baixa edat mitjana, moment a partir del qual l'ocupació es mantingué fins a l'actualitat.²⁶

El projecte de construcció d'un nou aparcament subterrani a l'avinguda de la Catedral va motivar, el 1989, la realització d'una campanya d'excavació. Entre les troballes, destaca un gran retall a la roca entre la plaça Nova i el Pla de la Seu, executat a principi del segle I dC i reblert per deixalles des de ben aviat i durant tot l'imperi, al qual es va atribuir la funció de recollida i canalització d'aigües (el retall anava més o menys paral·lel a la muralla fins que, a mesura que s'apropava als aqüeductes, s'anava tancant en direcció a la línia de fortificació). Així mateix, es va documentar la fonamentació de diversos pilars dels dos aqüeductes de la ciutat, de l'època de l'alt imperi. També es localitzà un conjunt de sitges, la majoria d'elles reblertes cap als segles V i VI d. C. A la cruïlla de l'avinguda de la Catedral amb el carrer de la Tapineria, es van documentar les restes de dos murs fets de pedra irregular lligada amb

²⁵ AA. VV., 1992, pàg. 43 i 63.

²⁶ GRANADOS, 1989. Cal destacar que durant els últims anys s'han portat a terme més intervencions a l'avinguda o bé a carrers contigus a aquesta. Ens referim a les intervencions dirigides per Anna Bordas i Genard Torres (2001-2002), per Oscar Matas i Laura Suau (2002-2003) i per Vanesa Camarasa i Joan Piera (2002-2003), les memòries de les quals estan actualment en fase d'elaboració.

argamassa i un fragment de paviment d'*opus signinum*, que podrien ser part integrant de la vil·la suburbana identificada com a tal l'any 1954. Pel que fa a restes d'època medieval, només es pogué apreciar l'alineació dels carrers i la configuració de les illes de cases (que persistiren des de la baixa edat mitjana fins al segle XX), així com una sèrie de pous reblerts i obstruïts durant el segle XIV. D'època moderna es localitzaren, únicament, alguns vestigis dels edificis que, abans de la creació del Pla de la Seu el 1546, hi havia davant les escales que actualment donen accés a la plaça. Finalment, d'època contemporània es documentà l'ocupació del solar de l'avinguda de la Catedral abans de l'enderrocament de les cases que hi havia, portat a terme durant els anys 40 i 50 del segle XX.²⁷

Amb l'objectiu de reforçar els fonaments de la casa del Degà, l'any 1993 s'hi hagueren d'excavar unes cales per tal d'efectuar sabates de formigó armat. Si bé les característiques de l'obra imitaren molt els resultats, es localitzaren dos paviments sobreposats del segle II d. C. que possiblement eren paviment del carrer, un mur que podria correspondre a façana de la *insula* més pròxima a la muralla, una seqüència estratigràfica entre la segona meitat del segle III i el tercer quart del segle IV d. C. (en nivells de deposició) i un pou amortitzat a la segona meitat del segle V d. C.²⁸

El mateix any 1993 es va dur a terme una intervenció arqueològica al conjunt monumental de la Pia Almoïna, amb motiu de la seva rehabilitació i restauració per tal de convertir-lo en la seu del Museu Diocesà de Barcelona. Es documentà, d'entre el segle I aC i el V dC, la muralla fundacional de *Barcino* i la del baix imperi adossada a la primera per l'exterior, així com l'*intervallum*. Del període entre el segle XI i l'any 1424 només es pogué datar amb seguretat una sitja, mentre que a partir d'aquest segle i fins al XX es va poder estudiar el desenvolupament arquitectònic de l'edifici de la Pia Almoïna.²⁹

²⁷ AA. VV., 1992, pàg. 44, 51, 53, 60-63, 65-66.

²⁸ BELTRAN, 1997.

²⁹ GRANADOS, 1995.

Tres anys després d'aquesta primera intervenció, es va excavar de nou al mateix edifici de la Pia Almoïna, dins de la mateixa campanya de restauració i adequació de l'espai per a ubicar-hi el Museu Diocesà de Barcelona. En concret, en aquesta ocasió s'havia d'actuar al soterrani per a la instal·lació d'un ascensor i la seva infraestructura. Es pogué documentar la trinxera de fonamentació de la muralla, si bé sense cap dada cronològica, nivells d'argila amb materials del segle I dC (probablement restes o reparacions de l'*intervallum*), i un mur i una claveguera del segle II dC, amortitzats per nivells de finals del segle II a principis del segle III dC. A partir d'aquí, es localitzà una canalització del segle XVII i estructures relacionades amb la construcció del soterrani i les seves diferents utilitzacions. La no aparició de nivells o estructures datables entre el segle III i el XVII, potser respon a un possible arrasament durant la construcció del soterrani de la Pia Almoïna.³⁰

³⁰ HUERTAS, 1997.

5.METODOLOGIA

Tal i com el Museu d'Història de la Ciutat de Barcelona especifica, en aquesta intervenció arqueològica s'ha utilitzat el mètode de registre ideat per Edward C. Harris³¹ i Andrea Carandini³².

Es tracta d'una metodologia sistemàtica que consisteix a registrar objectivament els estrats que s'exhumen, amb l'objectiu d'entendre'n la formació, delimitació i ordre de deposició. Per a fer-ho, es numera els estrats sota el nom d'"unitat estratigràfica" (UE), de manera que se'ls individualitza uns dels altres. Cada u. e. es registra en una fitxa on s'indiquen les dades que permeten la seva correcta identificació i descripció (ubicació en el jaciment, característiques físiques, posició física respecte a la resta d'u. e. del jaciment amb les quals es relaciona).

Aquest mètode també inclou la realització de material gràfic: planimetria d'una banda i fotografia de l'altra. La planimetria es concreta en plantes i seccions, les quals ens donen, respectivament, una visió diacrònica i una de sincrònica de les troballes realitzades. Pel que fa al material fotogràfic, és imprescindible per a la constància visual dels treballs realitzats.

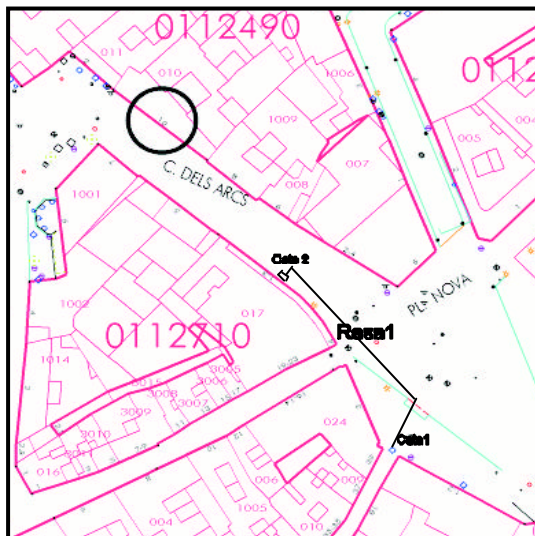
Cal esmentar també el tractament que es dóna al material arqueològic, si n'apareix durant els treballs d'excavació (no és aquest el cas del seguiment de la present memòria). En primer lloc, es renta amb aigua (sempre que sigui possible per les característiques del material) i se sigla cada peça, per tal de deixar constància del seu lloc de procedència (la sigla consisteix en el codi del jaciment – amb l'any– i la unitat estratigràfica a què pertany el material). I, en segon lloc, les peces preferents, és a dir, aquelles que tenen forma o una decoració prou important, es dibuixen i reben un número, per tal que quedin individualitzades.

³¹ HARRIS, 1991.

³² CARANDINI, 1997.

6.DESCRIPCIÓ DELS TREBALLS REALITZATS

Aquesta memòria presenta els resultats obtinguts en els treballs realitzats en el seguiment arqueològic a la Plaça Nova 1 / Carrer dels Arcs 1-3, Aquests treballs van ser duts a terme entre el 14 de gener i el 26 de gener de 2004, i han consistit en la realització d'una rasa i dues cales.

Làmina 3: Ubicació en planta de la intervenció al C/ dels Arcs.

La rasa s'inicia davant la Cala 1 enfront del Carrer de la Palla amb confluència amb la Plaça Nova. Hem de pensar que el lloc on s'ubica la rasa és de molta circulació, tant peatonal com viària, ja que fins les 11:00 del matí el trànsit per subministrament i càrrega i descàrrega de vehicles està obert i a la tarda s'inicia altre cop la circulació de vehicles a les 16:00 hores. Això va significar que la rasa no es podia obrir en un sol tram, sinó que la seva

obertura era d'uns deu metres, es feia la instal·lació del tub i es tornava a tancar posant el paviment corresponent. En total s'han realitzat tres trams, però només els dos primers han donat positiu en estructures tot i que en tota la rasa no ha aparegut ni un sol fragment de material ceràmic.

El paviment a aixecar eren lloses de 60cm per 40cm, encaixades unes amb les altres amb morter. Un operari tallava amb la radial les lloses per evitar el seu trencament i així poder reutilitzar-les com a paviment. Els altres treien la llosa, feien el buidatge de la rasa, treien primer el morter, que en alguns trams tenia una potència de 50 cm, i després el sauló, fins arribar a una potència de 60 cm; que és la recomanada per la instal·lació del cablejat de fibra òptica.

Procedim a continuació a la descripció dels treballs realitzats a la Cala 1 :

Cala 1 i Cala 2(C/dels Arcs)

Pel que fa a la Cala 1, es troba situada a la vorera de la Plaça Nova amb confluència amb el carrer de la Palla costat Besòs. La Cala 2 està ubicada davant la seu de la Caixa dels Arquitectes de Barcelona. Veiem la seva situació en la Planta. La intervenció que es realitza és fer simplement una obertura lateral entre l'arqueta ja feta en anterioritat i la rasa que sortirà des d'aquest punt per fer posteriorment la connexió de la línia de fibra òptica.

Rasa 1, Tram 1 (C/ dels Arcs 1-3. Làmina 10:009/04-1)

L'obertura de la Rasa en el tram 1 s'inicia extraient les lloses del paviment, UE 101, amb una potència de 6 cm; després amb el martell pneumàtic es procedeix a treure la preparació de morter, UE 102, que en algunes zones té una potència d'entre 20 i 50 cm. La Rasa del tram 1 té una profunditat de 60 cm i la feina de buidatge de la rasa en aquest primer tram resulta ràpida, tot i que de seguida es localitzen restes d'estructures del segle XIX que ens obligaren a anar més a poc a poc, per la seva documentació.

Per sota de la UE 102, ens apareix el reompliment de sauló barrejat en runa. Aquest reompliment apareix en tota la rasa, i és el resultat de les obres realitzades a la Plaça Nova, quan van tirar a terra les cases d'aquesta. Aquest reompliment ens apareix a 30 cm del paviment i a 60 cm encara el documentem. Aquest reompliment, UE 103, és heterogeni molt solt i poc consistent, format per aportacions de sauló i sorres fines.

Durant l'obertura del primer tram de la Rasa 1, iniciat al davant de la Plaça Nova podem documentar les restes d'un mur de calç, molt deteriorat, amb una amplada no superior als 25 cm, el que ha permès passar els tubs pel seu lateral, sense que el mur afectés d'aquesta manera la intervenció. Al mur

documentat en aquest primer tram li correspon la UE 104 i per sota la UE 103, apareix un nivell d'abocaments de sorres i totxanes. A aquest estrat li correspon la UE 105, que va apareixent al llarg de la rasa.

La U.E 104 és una estructura del segle XIX. Es tracta d'un mur d'una llargada de 70 cm i una amplada de 20 cm que transcorre paral·lel a la rasa, en direcció a la Plaça Nova. Aquest mur apareix a 30 cm del paviment i té una potència de 60 cm. Està format per pedres de mida mitjana i petita i fragments de maons lligats amb morter sorrenc de color taronja i textura solta.

Làmina 4: Mur U.E 104. 009/04-1

Un cop col·locats els tubs per a la canalització del tub de fibra òptica es reomple amb sorra fina la rasa, s'aboca la mateixa quantitat de formigó que s'ha extret amb anterioritat i es procedeix a col·locar el paviment extret.

Rasa 1,Tram 2,(C/ dels Arcs 1-3. Lamina 11: 009/04-6;Làmina 12: 009/04-8.

Al Tram 2 es repeteix la seqüència estratigràfica més o menys igual que al Tram 1; tenim un nivell de paviment, UE 101 d'uns 6 cm de profunditat, per sota la UE 102 de 20 cm de profunditat, i finalment la UE 103, el reompliment de sauló i sorres fines, amb una profunditat documentada de 70 cm.

És en aquest tram, però, on hem documentat més estructures del segle XIX, que corresponen als murs de les cases situades a la Plaça Nova, abans de la seva

Làmina 5: Mur U.E 107. 009/04-6

remodelació. Les estructures travessen transversalment la rasa, amb una orientació E-O. Les estructures són murs fets de pedra i totxana lligada amb morter de calç; aquests apareixen a una profunditat a partir de 30 cm.

Totes les estructures aparegudes en el tram 2 són contemporànies entre elles i també amb l'estructura/mur apareguda al tram 1 de la rasa 1. Degut a l'espai limitat de la rasa, 40 cm d'ample, no hem pogut identificar i definir correctament l'estructura, així que la llargada de les estructures es perd per sota la Plaça Nova i no pot ser documentada. En aquest segon tram apareix la UE 106, que sembla ser el mur d'un dipòsit, ja que té una paret, la E-O, revestida amb rajoles de 18x 18 cm de color vi, amb un acabat vidrat. Aquesta tipologia de rajoles pertany a finals del XVIII principis del XIX i són utilitzades per al revestiment de dipòsits, normalment de vi. Tot i això, com que no podem determinar la forma del dipòsit i els abocaments no ens donen molta informació, és possible que el dipòsit tingués un altre contingut, com ara oli. La perfecció recta de les quatre parets i les seves mides exactes ens indiquen que el revestiment havia de ser perfecte perquè no hi hagués cap tipus de fuga del contingut.

**Làmina 6: Mur U.E
108. 009/04-8**

La U.E 106, a la que corresponen les fotografies 009/04-11 té una cronologia de finals del segle XVIII, principis del XIX. Es tracta d'un mur paral·lel a la rasa, en direcció nord. El trobem documentat amb una llargada màxima d'un metre i una amplada de 40 cm. Té una potència de 60 cm. Aquest apareix format per grans blocs de pedra irregulars de mida mitjana i la resta és de material constructiu, totxanes, lligatdes amb morter de calç de color blanc i textura compacta. Aquesta estructura queda afectada per la intervenció i s'han de desmuntar 50 cm en tota la seva llargada.

L'altra estructura és la UE 107, amb una llargada de 2'20m. Com a estrat hem documentat la UE 105 que es repeteix a l'igual que al tram 1 i la UE 110

formada també per abocaments, però en aquest cas, amb molta més presència de restes muràries, de totes formes aquests dos tipus d'abocaments serien contemporanis i es podrien unificar.

La UE 107 seria una estructura del XIX de 2'20 m de llargada per 40cm d'ample i 60 cm de potència. Està realitzada amb petites pedres i restes de totxanes, lligades amb molt morter de calç de color blanc i textura compacta. Apareix a 22 cm del paviment actual, UE 101. Sembla ser un mur de dipòsit ja que una de les seves parets interiors té un revestiment amb rajoles de 18'1 per 18'1 cm de color vinós.

Rasa 1, Tram 3,(C/ dels Arcs 1-3.Làmina 13: 009/04-7;Foto: 009/04-9; Làmina 14: 009/04-14)

Làmina 7: Mur U.E 107.
009/04-7

Al Tram 3 es repeteix la seqüència estratigràfica més o menys igual que als dos trams anteriors; tenim un nivell de paviment, UE 101 d'uns 6 cm de profunditat per sota la UE 102 de 20 cm de profunditat, i finalment la UE 103, el reompliment de sauló i sorres fines, amb una profunditat documentada de 70 cm.

En aquest tram documentem diferents estructures. La primera és la UE 108 a qui li correspon la fotografia 009/04-8, es tracta d'una estructura formada per totxanes, que sembla ser la paret d'una claveguera. Es documenten 22 cm de llargada per 25 cm d'amplada, la seva potència és de 40 cm i està ubicada en direcció transversal a la Rasa. Aquesta estructura queda totalment afectada per la intervenció i ha de ser desmuntada.

L'altra estructura que documentem és la UE 109. Es tracta d'un mur de pedres petites lligades amb morter de calç de color blanc i textura compacta. Es documenten 45 cm de llargada i 25 cm d'amplada, amb una potència de 40 cm. Aquesta estructura està disposada en sentit NE transversal a la Rasa. Queda parcialment afectada pel que solament s'han de desmuntar 30 cm.

La UE 112 correspon a un mur de 45 cm de llargada per 40 cm d'amplada. Està format per pedres de tamany mitjà lligades amb morter de calç rosat i textura compacta. Aquesta estructura apareix a 43 cm del nivell del paviment, U.E 101, i la seva potència arriba fins als 60 cm. Queda afectada per la intervenció i s'han de desmuntar 25 cm.

La U.E 113 és una estructura de desguàs del segle XIX realitzada amb ímbrex de ceràmica vidriada lligat amb morter de calç blanc. Té una llargada de 40 cm transversal a la rasa i una amplada de 25 cm, l'afectació és completa.

La U.E 115 és del segle XIX i es tracta d'un mur de pedres mitjanes i maons lligats amb morter de calç, amb una llarga de 170 cm i una amplada de 40 cm.

Un cop descrits els treballs realitzats hem de veure els resultats arqueològic i interpretacions que en trèiem de la intervenció al Carrer dels Arcs 1-3/ Plaça Nova 1. Totes les estructures aparegudes i documentades a la Rasa 1 pertanyen al segle XIX.

Làmina 8: Mur U.E 115 i Desaignüa U.E 113. 009/04-14.

7. CONCLUSIONS

Seguidament passarem a exposar els resultats obtinguts durant els controls arqueològics realitzats a les obres del Carrer dels Arcs, 1-3 / Plaça Nova 1 amb el codi d'intervenció del MHCB: 009/04. La zona on s'han dut a terme aquests treballs es contextualitza dins de l'àmbit del Barri Gòtic, el qual pertany al districte de Ciutat Vella de Barcelona.

Cal dir abans de començar amb aquest apartat, que degut a la poca amplada de les rases, la informació que hem extret és bastant minsa, pel que les conclusions també presentaran la mateixa característica.

Per la poca profunditat assolida amb les rases, ja es va preveure de bon principi que les restes que es podrien documentar serien relativament modernes. Els elements documentats en altres intervencions tals com el traçat de l'aqüeducte que dona nom al carrer dels Arcs i la necròpolis romana ens queden una mica lluny o a més profunditat. Pel que fa al traçat de l'aqüeducte, era difícil la seva documentació doncs passa justament per l'illa de cases de l'altra banda del C/ dels Arcs, pel que a la zona intervinguda era impossible trobar-ne restes. Pel que fa a la necròpolis romana, tot i que la seva extensió és important, la trobem registrada a més profunditat i tot i això no era segur que hagués sobreviscut en aquest tram degut a la construcció del palau Pignatelli al S.XVI.

Pel que respecta al traçat medieval del burg dels Arcs, no ha estat possible documentar-lo per l'escassetat de potència i amplada de la Rasa. Pel que fa a la interpretació històrica de la intervenció al C/ dels Arcs 1-3 i la Plaça Nova 1 només ens podem basar en les restes constructives documentades, ja que el material recuperat es trobava en nivells remenats moderns i de totes formes solament hem recuperat material constructiu.

Dels murs identificats podem dir que es tracta de les estructures conservades del carrer de la Corribia i del carrer del Bou no afectat completament per les obres de remodelació de la zona de la Plaça de la Catedral i de la mateixa Plaça Nova. Aquest murs ens donen una cronologia del segle XIX. Respecte al tram de claveguera documentat, UE 108, està molt danyat i no podem establir la seva orientació. La seva cronologia, si ens fixem amb el material constructiu, seria del segle XIX. Segurament, és fruit de l'entramat de clavegueres que es realitza en aquest moment per a fer un sanejament del barri. Cal recordar que totes aquestes estructures es van haver de desmuntar per tal de dur a terme l'objectiu de les obres, previ informe d'afectació lliurat a l'Àrea de Coneixement i Recerca de la Generalitat de Catalunya, amb la conseqüent resolució favorable al desmuntatge.³³

Per acabar es podria dir que tot i la importància històrica de la zona, doncs ens trobem al bell mig del focus originari de la ciutat medieval de Barcelona, és una pena que no s'hagi pogut aprofundir més en l'excavació per tal de treure clar l'entrellat de la zona, rica en restes arqueològiques des de l'època romana.

Esperem que en properes intervencions es pugui dur a terme una intervenció més acurada que acabi d'aclarir la informació aquí donada.

³³ GILIBARS, M.T. (2004): *Informe d'afectació de les estructures documentades a la intervenció arqueològica al C/ dels Arcs, 1-3 i Pça. Nova, 3 de Barcelona. Febrer de 2004. Codi MHCB: 009/04.* Inèdit. Generalitat de Catalunya.

8. BIBLIOGRAFIA

- AA. VV. (1969-1980): *Gran enciclopèdia calalana*. 15 vol. Edicions 62 – Enciclopèdia Calalana, S. A. Barcelona.
- AA. VV. (1982): *Gran geografia comarcal de Catalunya. Volum 8: El Barcelonès i el Baix Llobregat*. Fundació Enciclopèdia Calalana. Barcelona.
- AA. VV. (1992): *L'avinguda de la Catedral: de l'ager de la colònia Barcino a la vilanova dels arcs*. Ajuntament de Barcelona. Barcelona.
- AA. VV. (2001): *La construcció de la gran Barcelona: l'obertura de la Via Laietana 1908-1958*. Museu d'Història de la Ciutat. Barcelona.
- AJUNTAMENT DE BARCELONA. *BCNPIC: Punt d'informació cartogràfica de Barcelona*. <<http://www.bcn.es/cgi-bin/pt.pl?url=/guia/bcnpicc.html>> (consultada el 30 d'abril de 2005).
- AMADES, Joan (1984): *Històries i llegendes de Barcelona. Passejada pels carrers de la ciutat vella. Volum I*. Edicions 62. Barcelona.
- BELTRAN, Julia (1997): *Memòria de la intervenció arqueològica de la casa del degà (Arxiu Històric de la Ciutat). (Ciutat Vella, Barcelona). Març – abril 1993*. Inèdit. Servei d'Arqueologia. Generalitat de Catalunya.
- CARANDINI, Andrea (1997): *Historias en la tierra. Manual de excavación arqueológica*. Crítica. Barcelona.
- CLARAMUNT, Salvador (1984): "La formació del Raval de la Rambla". A: *El Pla de Barcelona i la seva història. Actes del I Congrés d'història del Pla de Barcelona, celebrat a l'Institut Municipal d'Història els dies 12 i 13 de novembre de 1982*. La Magrana. Barcelona. Pàg. 183-203.
- CURET, Francesc (1954): *Visions barcelonines 1760 – 1860. Els barris de la ciutat*. Vol. II. Dibuixos de Lola Anglada. Editorial Dalmau i Jover, S. A. Barcelona.

- FABRE, Jaume; i HUERTAS CLAVERIA, Josep Maria (1977): *Tots els barris de Barcelona. Volum V: L'Eixample i la Barcelona Vella*. Edicions 62. Barcelona.
- GALERA, Montserrat; ROCA, Francesc; i TARRAGÓ, Salvador (1982): *Atlas de Barcelona (segles XVI a XX)*. Publicacions del Col·legi Oficial d'Arquitectes de Catalunya. Barcelona.
- GARCIA ESPUCHE, Albert; i GUÀRDIA BASSOLS, Manuel (1986): *Espai i societat a la Barcelona preindustrial*. Edicions de la Magrana. Barcelona.
- GARRIGA i ROCA, Miquel (1858): aixecament topogràfic de la ciutat de Barcelona en 118 parts, anomenades popularment “quarterons”. Reproducció del “quarteró” corresponent a la zona intervinguda (facilitada pel Museu d'Història de la Ciutat de Barcelona).
- GRANADOS, J. O., coord. (1989): *Sondeig arqueològic a l'avinguda Cambó (Barcelona). 1984-1985*. Inèdit. Servei d'Arqueologia. Generalitat de Catalunya.
- GRANADOS, Oriol (1991): “Estructura urbana de la ciutat romana”. A: *Història de Barcelona. Volum 1. La ciutat antiga*. Dirigit per Sobrequés i Callicó, Jaume. Enciclopèdia Calalana i Ajuntament de Barcelona. Barcelona. Pàg. 139-201.
- GRANADOS, Josep Oriol (direcció) (1995): *Memòria de la intervenció arqueològica a la Pia Almoina. Barcelona, 1993*. Inèdit. Servei d'Arqueologia. Generalitat de Catalunya.
- GUÀRDIA, Manuel; i GARCIA ESPUCHE, Albert (1992): “Consolidació d'una estructura urbana; 1300-1516”. A: *Història de Barcelona. Volum 3: La ciutat consolidada (segles XIV i XV)*. Dirigit per Sobrequés i Callicó, Jaume. Enciclopèdia Calalana i Ajuntament de Barcelona. Barcelona. Pàg. 35-72.
- HARRIS, Edward C. (1991): *Principios de estratigrafía arqueológica*. Crítica. Barcelona.

- HUERTAS ARROYO, Josefa (1997): *Informe-memòria de la intervenció arqueològica a l'edifici de la Pia Almoina (Barcelona). Any 1996. codi intervenció – 328*. Inèdit. Servei d'Arqueologia. Generalitat de Catalunya.
- HUERTAS, Josep M.; i FABRE, Jaume [1990 o post.]: *Una dècada de fam i de reconstrucció*. A: Barcelona metròpolis mediterrània <http://www.bcn.es/publicacions/bmm/50/ct_memoria.htm> (consultada el 6 de juny de 2005).
- HURTADO, Víctor; MESTRE, Jesús; i MISERACHS, Toni (1995): *Atles d'història de Catalunya*. Edicions 62. Barcelona.
- MARSINACH TIRVIÓ, Montserrat. (1989): "Urbanisme i societat a Barcelona a mitjan segle XIV: la plaça del Blat". A: *Història urbana del Pla de Barcelona. Volum I. Actes del II Congrés d'Història del Pla de Barcelona celebrat a l'Institut Municipal d'Història els dies 6 i 7 de desembre de 1985*. Institut Municipal d'història. Ajuntament de Barcelona. Barcelona. Pàg. 119-131.
- PALET i MARTÍNEZ, Josep Maria (1997): *Estudi territorial del Pla de Barcelona. Estructuració i evolució del territori entre l'època ibero-romana i l'altmedieval segles II-I aC – X-XI dC*. Centre d'Arqueologia de la Ciutat, Institut de Cultura. Barcelona.
- SANZ PARERA, Miquel (1988): *El Pla de Barcelona. Constitució i característiques físiques*. Amelia Romero, editora. Sant Cugat del Vallès.

9. FITXES D'UNITATS ESTRATIGRÀFIQUES

FITXA D'UNITAT ESTRATIGRAFICA				UE : 101
Jaciment: 009/04	Tram: 1,2,3		Cronologia: Segle XX	
DEFINICIÖ :	Paviment			
DESCRIPCIÖ :	Paviment de lloses rectangulars de ciment que cobreix tota la Plaça nova i el carrer dels Arcs.			
MATERIAL DIRECTOR :				
SEQÜÈNCIA FÍSICA :	Igual a		Equivalent a	
	Rebleix a		Es reblert per	
	Cobreix a	102	Es cobert per	
	Talla a		Tallat per	
	Es recolza a		Se li recolza	
	S'entrega a		Se li entrega	

FITXA D'UNITAT ESTRATIGRAFICA				UE : 102
Jaciment: 009/04	Tram: 1,2,3		Cronologia: Segle XX	
DEFINICIÖ :	Preparació de formigó			
DESCRIPCIÖ :	Un nivell fet a base de formigó que serveix com a preparació del paviment de lloses. U.E 101			
MATERIAL DIRECTOR :				
SEQÜÈNCIA FÍSICA :	Igual a		Equivalent a	
	Rebleix a		Es reblert per	
	Cobreix a	103	Es cobert per	101
	Talla a		Tallat per	
	Es recolza a		Se li recolza	
	S'entrega a		Se li entrega	

FITXA D'UNITAT ESTRATIGRAFICA			UE : 103	
Jaciment: 009/04		Tram: 1,2,3		Cronologia: Segle XX
DEFINICIÓ :	Farciment/ reompliment			
DESCRIPCIÓ :	Farciment molt heterogeni de sorres fines i soltes de color marró clar i restes de material ceràmic molt remogut i abocat..			
MATERIAL DIRECTOR :				
SEQÜÈNCIA FÍSICA :	Igual a		Equivalent a	
	Rebleix a		Es reblert per	
	Cobreix a	104	Es cobert per	101,102,103
	Talla a		Tallat per	
	Es recolza a		Se li recolza	
	S'entrega a		Se li entrega	

FITXA D'UNITAT ESTRATIGRAFICA			UE : 104	
Jaciment: 009/04		tram: 1		Cronologia: Segle XX
DEFINICIÓ :	Estructura			
DESCRIPCIÓ :	Mur de Pedres i mortes de calç.			
MATERIAL DIRECTOR :				
SEQÜÈNCIA FÍSICA :	Igual a		Equivalent a	
	Rebleix a		Es reblert per	
	Cobreix a	105	Es cobert per	101,102,103
	Talla a		Tallat per	
	Es recolza a		Se li recolza	
	S'entrega a		Se li entrega	

FITXA D'UNITAT ESTRATIGRAFICA			UE : 105	
Jaciment: 009/04		Tram: 1		Cronologia: Segle XX
DEFINICIÖ :	estrat			
DESCRIPCIÖ :	Nivell de terres soltes barrejades amb material constructiu.			
MATERIAL DIRECTOR :				
SEQÜÈNCIA FÍSICA :	Igual a	110	Equivalent a	
	Rebleix a		Es reblert per	
	Cobreix a		Es cobert per	101,102,103.
	Talla a		Tallat per	
	Es recolza a		Se li recolza	
	S'entrega a		Se li entrega	

FITXA D'UNITAT ESTRATIGRAFICA			UE : 106	
Jaciment: 009/04		tram: 2		Cronologia: Segle XIX
DEFINICIÖ :	Estructura			
DESCRIPCIÖ :	.mur reventat en moltes zones. Format per pedres, totxanes i morter de calç. Té n enlluït de calç a la seva carra nord.			
MATERIAL DIRECTOR :				
SEQÜÈNCIA FÍSICA :	Igual a		Equivalent a	
	Rebleix a		Es reblert per	
	Cobreix a	105	Es cobert per	101, 102, 103
	Talla a		Tallat per	
	Es recolza a		Se li recolza	
	S'entrega a		Se li entrega	

FITXA D'UNITAT ESTRATIGRAFICA			UE : 107	
Jaciment: 009/04		Tram: 3		Cronologia: Segle XX
DEFINICIÓ :	Estructura			
DESCRIPCIÓ :	Mur molt compacte de pedres mitjanes i totxanes lligades amb morter de caç. El revestiment d'una de les seves parets presenta rajoles.			
MATERIAL DIRECTOR :				
SEQÜÈNCIA FÍSICA :	Igual a		Equivalent a	
	Rebleix a		Es reblert per	
	Cobreix a	110	Es cobert per	101,102,103
	Talla a		Tallat per	
	Es recolza a		Se li recolza	
	S'entrega a		Se li entrega	

FITXA D'UNITAT ESTRATIGRAFICA			UE : 108	
Jaciment 009/04		Tram: 3		Cronologia: Segle XIX
DEFINICIÓ :	Estructura			
DESCRIPCIÓ :	Mur de Claveguerra cmpost per totzanes regulars. No en queda cap part de les totxanes superiors			
MATERIAL DIRECTOR :				
SEQÜÈNCIA FÍSICA :	Igual a		Equivalent a	
	Rebleix a		Es reblert per	
	Cobreix a		Es cobert per	101,102,103
	Talla a		Tallat per	
	Es recolza a		Se li recolza	
	S'entrega a		Se li entrega	

FITXA D'UNITAT ESTRATIGRAFICA			UE : 109	
Jaciment: 009/04		Tram: 3		Cronologia: S. XIX
DEFINICIÖ :	Estructura			
DESCRIPCIÖ :	Mur format per pedres i totxanes, lligat amb morter de Calç.			
MATERIAL DIRECTOR :				
SEQÜÈNCIA FÍSICA :	Igual a		Equivalent a	
	Rebleix a		Es reblert per	
	Cobreix a		Es cobert per	101,102,103
	Talla a		Tallat per	
	Es recolza a		Se li recolza	
	S'entrega a		Se li entrega	

FITXA D'UNITAT ESTRATIGRAFICA			UE : 110	
Jaciment: 009/04		Tram: 3		Cronologia: S. XIX
DEFINICIÖ :	Estrat			
DESCRIPCIÖ :	Nivell de sorres soltes molt remogudes amb material constructiu.			
MATERIAL DIRECTOR :				
SEQÜÈNCIA FÍSICA :	Igual a	105	Equivalent a	
	Rebleix a		Es reblert per	
	Cobreix a		Es cobert per	101,102,103
	Talla a		Tallat per	
	Es recolza a		Se li recolza	
	S'entrega a		Se li entrega	

FITXA D'UNITAT ESTRATIGRAFICA			UE : 111	
Jaciment: 009/04		Tram: 3		Cronologia: S. XX
DEFINICIÓ :	Estructura			
DESCRIPCIÓ :	Arqueta de formigó moderna.			
MATERIAL DIRECTOR :				
SEQÜÈNCIA FÍSICA :	Igual a		Equivalent a	
	Rebleix a		Es reblert per	
	Cobreix a		Es cobert per	101,102,103
	Talla a		Tallat per	
	Es recolza a		Se li recolza	

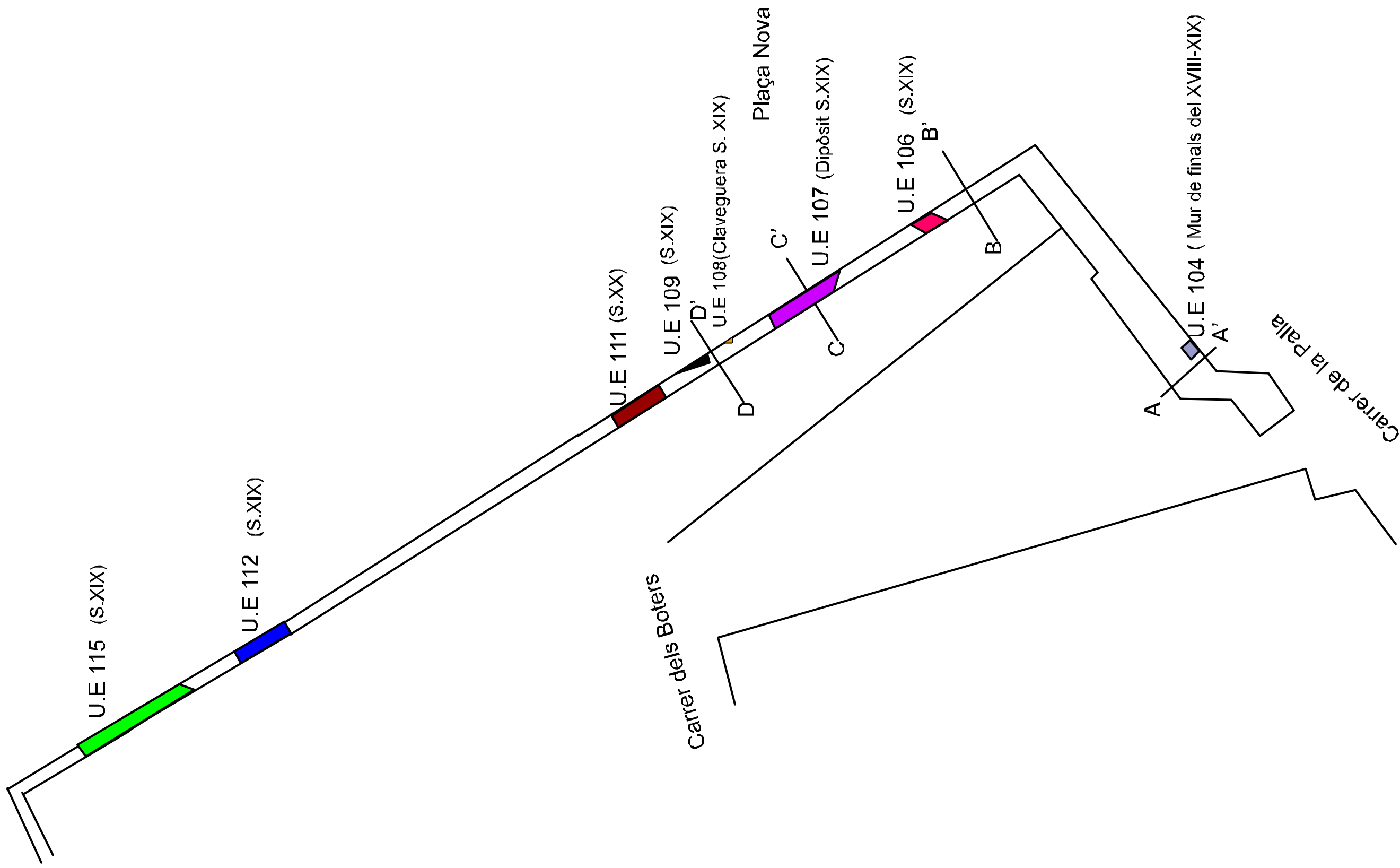
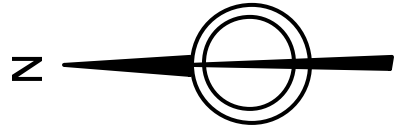
FITXA D'UNITAT ESTRATIGRAFICA			UE : 112	
Jaciment: 009/04		Tram: 3		Cronologia: S.XIX
DEFINICIÓ :	Estructura			
DESCRIPCIÓ :	Mur amb morter de Calç i totxanes			
MATERIAL DIRECTOR :				
SEQÜÈNCIA FÍSICA :	Igual a		Equivalent a	
	Rebleix a		Es reblert per	
	Cobreix a		Es cobert per	101,102,103
	Talla a		Tallat per	
	Es recolza a		Se li recolza	

FITXA D'UNITAT ESTRATIGRAFICA				UE : 113
Jaciment: 009/04		Tram: 3		Cronologia: S. XIX
DEFINICIÖ :	Estructura			
DESCRIPCIO :	Desaigüe d'aigües residuals			
MATERIAL DIRECTOR :				
SEQÜÈNCIA FÍSICA :	Igual a		Equivalent a	
	Rebleix a		Es reblert per	114
	Cobreix a	111	Es cobert per	101,102,103
	Talla a	115	Tallat per	
	Es recolza a		Se li recolza	

FITXA D'UNITAT ESTRATIGRAFICA				UE : 114
Jaciment: 009/04		Tram: 3		Cronologia: S. XIX
DEFINICIÖ :	reompliment			
DESCRIPCIO :	Sorres soltes que reomplen la U.E 113, que es tracta d'un tub de desaigüe d'aigües residuals			
MATERIAL DIRECTOR :				
SEQÜÈNCIA FÍSICA :	Igual a		Equivalent a	
	Rebleix a	113	Es reblert per	
	Cobreix a		Es cobert per	101,102,103
	Talla a		Tallat per	
	Es recolza a		Se li recolza	

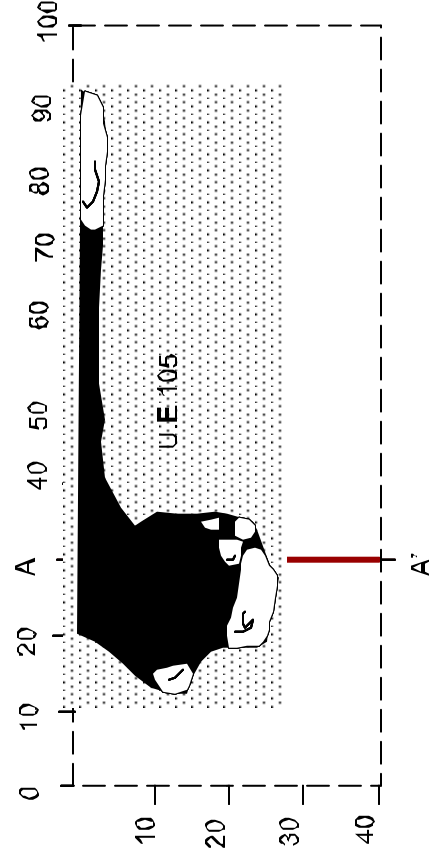
FITXA D'UNITAT ESTRATIGRAFICA			UE : 115	
Jaciment: 009/04		Tram: 3		Cronologia: S.XIX
DEFINICIÓ :	Estructura			
DESCRIPCIÓ :	Mur de pedres i tovot lligat amb morter de calç			
MATERIAL DIRECTOR :				
SEQÜÈNCIA FÍSICA :	Igual a		Equivalent a	
	Rebleix a		Es reblert per	
	Cobreix a		Es cobert per	101,102,103
	Talla a		Tallat per	113
	Es recolza a		Se li recolza	

10. PLANIMETRIES

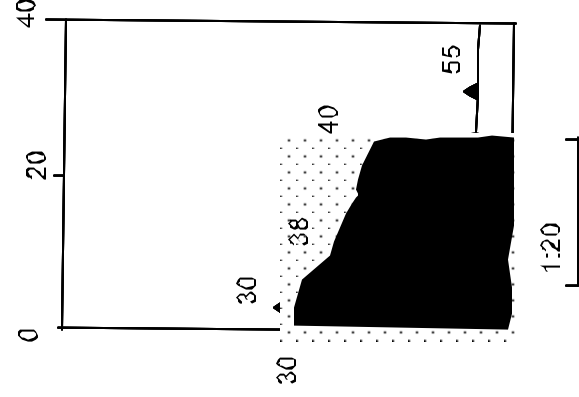
Planimetria N° 1

Planta Mur
U.E 104
Escala 1:10
codi 009/04

1:20

Secció Mur
U.F. 104
Escala 1:10
Codi 009/04

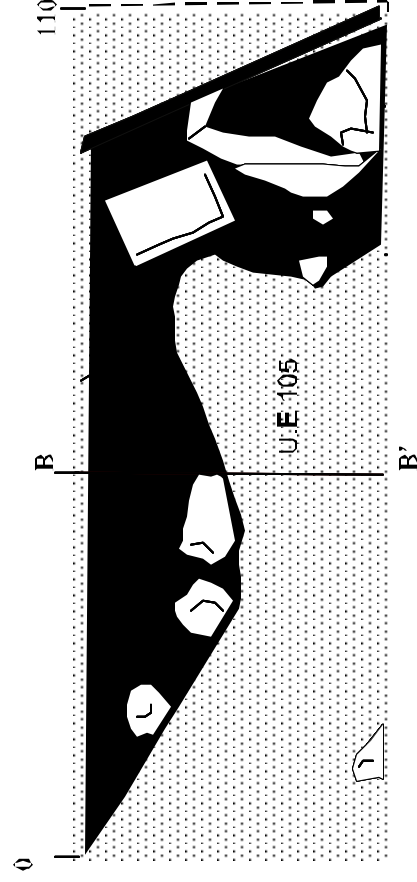
■ Revestiment de Rajoles. Segle XIX.

▨ Mur de calç i totxana. Segle XIX.

▲ Cotes relatives, en referència al paviment.

Planimetria n° 2

Planta Mur
U.E 106
Escala 1:10
Codi 009/04
Eix B-B'

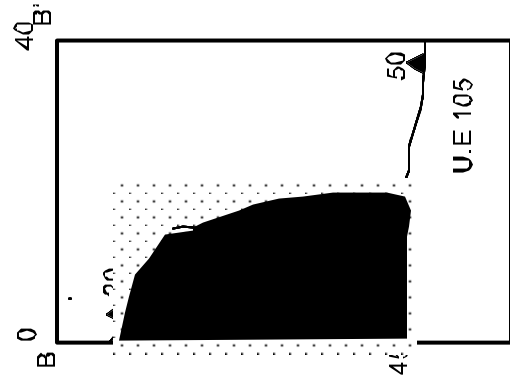

1:20

■ Revestiment de Rajoles. Segle XIX.

■ Mur de calç i totxana. Segle XIX.

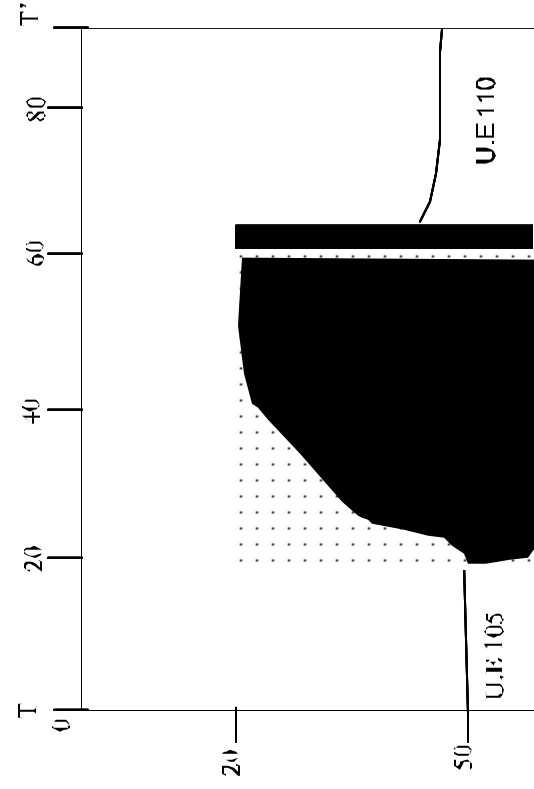
▲ Cotes relatives, en referència al paviment.

▲ Cota relativa en referència al paviment.

Planimetria 3

Secció Mur
U.F. 106
Escala 1:10
Codi 009/04
Fix perpendicular a la Rasa.

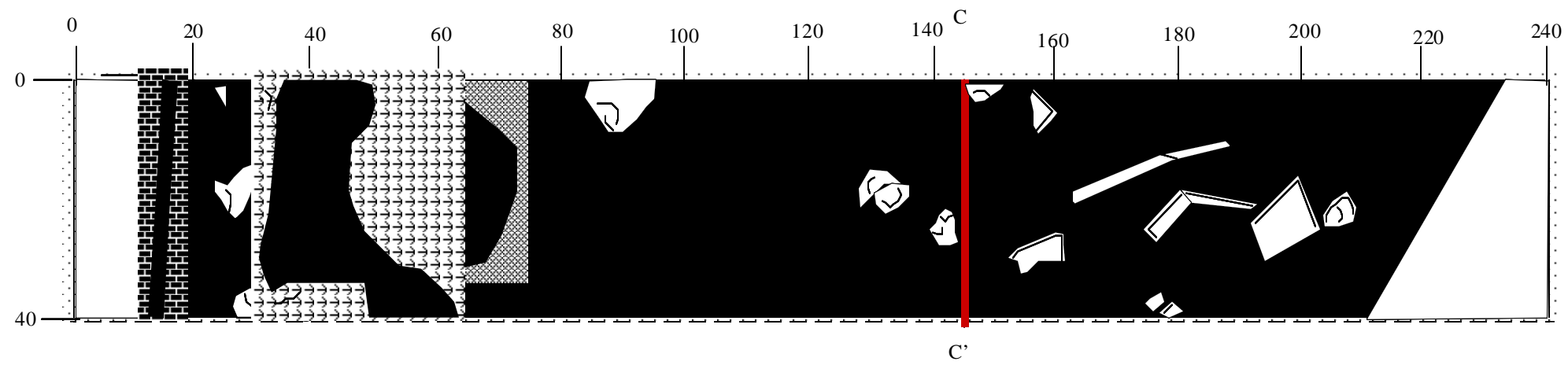

1:20

- Revestiment de Rajoles. Segle XIX.
- Mur de calç U.F. 106
- Reompliment de Sauló. U.F. 105 = 110.

Planimetria 4

Planta Mur
U.E 107
Escala 1:10
Codi 009/04
Eix C-C'

1:20

- Mur de Morter de calç amb pedra calcària i totxanes.U.E 107. Segle XIX
- Forat al mur U.E 107
- Desnivell brusc(antropic) del mur, U.E 107.
- Revestiment amb Rajoles de finals del XVIII principis del XIX. (Revestiment de d'òs de vi.)

Planimetria 5

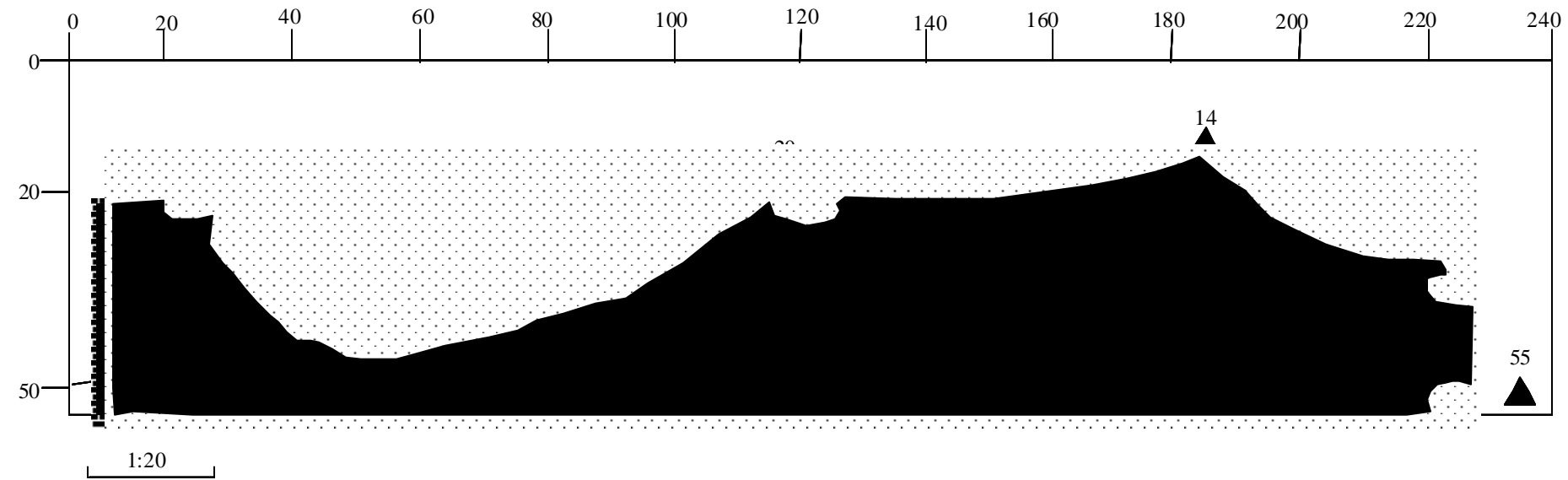
Secció Mur

U.E 107

Escala 1:10

Codi 009/04

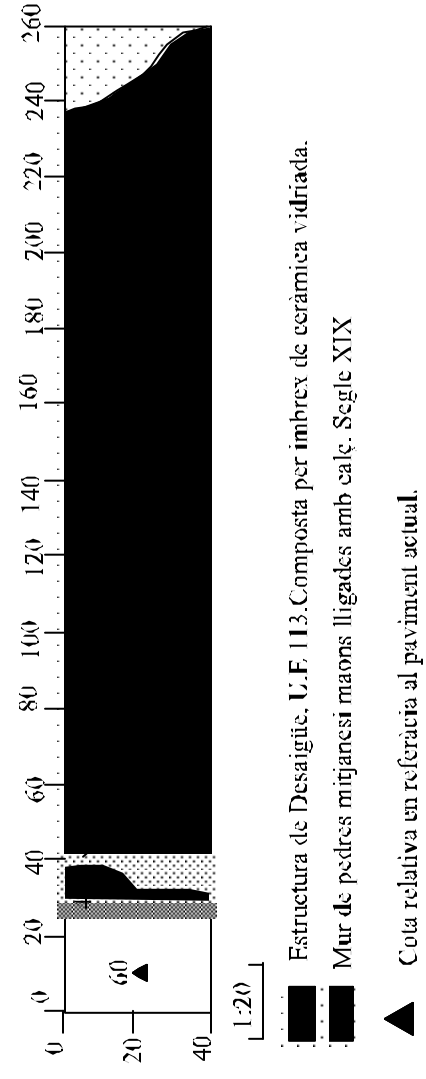
Eic perpendicular a la rasa.

- Cotes relatives en referència amb el paviment.
- Mur de Calç, U.E 107. Segle XIX.
- Revestiment amb Rajoles de finals del XVIII principis del XIX. (Revestiment de dòpòsit de vi.)

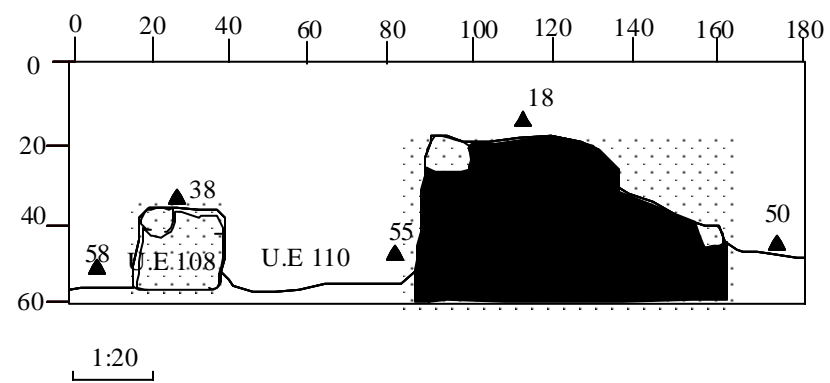
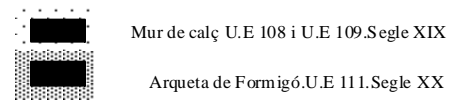
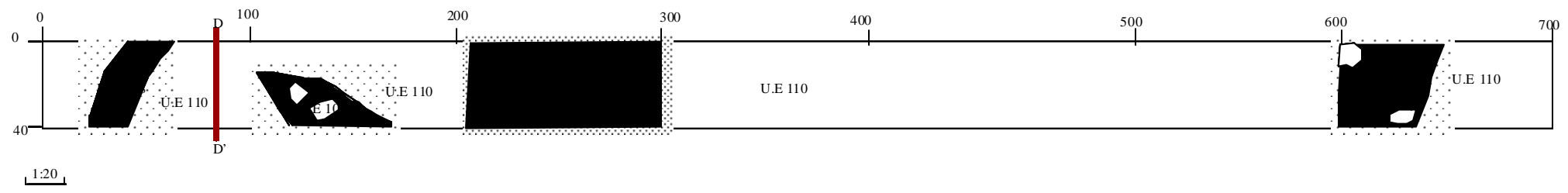
Planimetria 7

Planta mur
U.F. 113 i U.F. 115
Escala 1:20
Codi 009/04

Planimetria 6

Planta Murs
U.E's 108-109
Escala 1:20
Codi 009/04
Eix D-D'

▲ Cota relativa en referència al paviment actual.